

Asia: VN/8452/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

Puolustusministeriö antaa lausunnon koko puolustushallinnon osalta ja lausuu esityksestä seuraavaa:

Puolustusministeriö toteaa yleisenä huomiona, että hallituksen esitysluonnosta on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön johdolla siten, että merellisten turvallisuusviranomaisten tarpeet ja kannat on selvitetty ennalta. Säännösehdotukset vastaavat Puolustusvoimien operatiivisia tarpeita ja antavat Puolustusvoimien aluksille riittävän toimintavapauden.

Merellisten turvallisuusviranomaisten, sekä niitä mahdollisesti tukevien ulkomaisten valtionalusten, on harjoitettava sekä tarvittaessa operoitava paljastamatta sijaintiaan merialueella. Mainitun lakiehdotuksen 4 §:n 3 momentin mukaan Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen alukset sekä muiden viranomaisten kuten poliisin ja Tullin alukset voisivat ilmoittautua VTS-palveluntarjoajalle operatiivisen toimintansa edellyttämällä tavalla.

Lakiehdotuksen 4 §:n 4 momentin mukaan Puolustusvoimat tai Rajavartiolaitos voisi vapauttaa velvollisuudesta osallistua alusliikennepalveluun ulkomaisen valtionaluksen (mukaan lukien sotaluksen), joka osallistuu Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen isännöimään koulutukseen, harjoitukseen tai muuhun yhteistyöhön erikseen määritellyllä alueella.

Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen olisi ilmoitettava välittömästi tällaisesta tekemästään vapautuksesta VTS-palveluntarjoajalle ja Liikenne- ja viestintävirastolle. Tällainen ulkomainen valtionalus voisi säännöskohtaisten perustelujen mukaan ”osallistua esimerkiksi Puolustusvoimien isännöimään koulutus- ja harjoitustoimintaan tai muuhun puolustusyhteistyöhön taikka on muutoin Puolustusvoimien isännöimänä Suomen VTS-alueella”.

Periaate siitä, että Puolustusvoimat ja Rajavartiolaitos voivat vapauttaa ulkomaisen valtionaluksen velvollisuudesta osallistua alusliikennepalveluun on tärkeä ja tarpeellinen. Ulkomainen valtionalus voi olla suorittamassa Suomen alueella tulevaisuudessa esimerkiksi aluevalvontatehtävää tai muuta

operaatiota, jossa sen toimintaan voidaan nähdä kohdistuvan samat operaatioturvallisuusvaatimukset kuin suomalaisviranomaisiin.

Edelleen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”Tällainen ulkomainen valtionalus voi osallistua Suomen alueella esimerkiksi puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 222 artiklaan tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohtaan perustuvaan apuun, aluevalvontayhteistyöhön tai muuhun kansainvälisen avun antamiseen ja kansainväliseen toimintaan. Yhteistyö voi liittyä lisäksi esimerkiksi vuosittaisiin öljyntorjuntaharjoituksiin ja suojapaikkasuunnitelman harjoitteluun.”

Puolustusministeriö kiinnittää huomiota, että ulkoministeriön vireillä oleva hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälisen avun antamista ja pyytämistä koskevasta päätöksenteosta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sisältää muutosehdotuksen puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentin 3 kohdan muuttamisesta. Esitysluonnoksen mukaan kyseisessä kohdassa mainittu termi aluevalvontayhteistyö ehdotetaan muutettavan yhteistoiminnaksi.

2. Alusliikennepalvelulain soveltamisalaa ja määritelmiä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

Ehdotettu alusliikennepalvelulaki sisältää Puolustusvoimia koskevia poikkeuksia. Ehdotetun 3 § 4 momentin perusteella Puolustusvoimien alukset eivät pääsääntöisesti kuuluisi lain soveltamisalaan.

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyksiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

-

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

-

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

-

Nurminen Minnamaria
Puolustusministeriö

Ylikorpi Satu
Puolustusministeriö

